

Byla C-60/20**Prašymas priimti prejudicinį sprendimą****Gavimo data:**

2020 m. vasario 5 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Administratīvā apgabaltiesa (Administracinis apygardos teismas, Latvija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2020 m. sausio 30 d.

Apeliantė:

VAS „Latvijas Dzelzceļš“

Kita apeliacinio proceso šalis:

Valsts dzelzceļa administrācija (Nacionalinė geležinkelių administracija)

Administratīvā apgabaltiesa

(Administracinis apygardos teismas)

<...>

NUTARTIS

2020 m. sausio 30 d.

<...> [teismo sudėtis]

<...>

viešame posėdyje išnagrinėjęs *VAS Latvijas Dzelzceļš* apeliacinį skundą dėl 2019 m. sausio 25 d. *Administratīvā rajona tiesa* (Administracinis apylinkės teismas) sprendimo, priimto išnagrinėjus administracinę bylą, kurią iškėlė *VAS Latvijas Dzelzceļš*, pateikusi prašymą panaikinti 2017 m. gruodžio 5 d. *Valsts dzelzceļa administrācija* (Nacionalinė geležinkelių administracija, toliau – administracija) <...> sprendimą,

nutaria

Faktinės bylos aplinkybės

- 1 Apeliantė *VAS Latvijas Dzelzeļš* nuo 2002 m. išnuomojo jai priklausantį Ventspilio lokomotyvų depo pastatą <...> (toliau – Ventspilio depo pastatas) trečiajam asmeniui *AS Baltijas Ekspresis*.

2016 m. birželio 20 d. apeliantė pratęsė su *AS Baltijas Ekspresis* sudarytą negyvenamųjų patalpų nuomos sutartį (toliau – nuomos sutartis) dėl negyvenamosios paskirties patalpų Ventspilio depo pastate ir atitinkamų jam priskiriamo (**orig. p. 2**) žemės sklypo dalių nuomos.

2017 m. apeliantei, viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojai, atsirado būtinybė tas patalpas naudoti savo poreikiams (infrastruktūros priežiūrai skirtų riedmenų saugojimui). Todėl 2017 m. rugsėjo 5 d. raštu apeliantė pranešė *AS Baltijas Ekspresis*, kad nutraukia nuomos sutartį.

2017 m. rugsėjo 18 d. *AS Baltijas Ekspresis* pateikė administracijai skundą dėl konkurencijos pažeidimo ir diskriminacijos. Skunde teigiama, kad apeliantės diskrecija lėmė *AS Baltijas Ekspresis*, kaip transporto įmonės ir paslaugų įrenginio operatorės, diskriminaciją, ypač dėl to, kad sudarytos kliūtys veiksmingai ir racionaliai teikti paslaugas ir jomis naudotis. Jau 20 metų *AS Baltijas Ekspresis* veikia prekių vežimo geležinkeliais rinkoje. *AS Baltijas Ekspresis* tvirtina, kad naudojami Ventspilio depo patalpomis kaip paslaugų įrenginiu, kaip tai suprantama pagal *Dzelzeļa likums* (Geležinkelių įstatymas) 1 straipsnio 26 punktą. Nuomojamose patalpose *AS Baltijas Ekspresis* teikia paslaugas sau, t. y. vykdo lokomotyvų techninę priežiūrą, postovio keliuose pastatytų, kol bus paskirstyti, lokomotyvų terminio režimo palaikymą, gauna nuolatinės paslaugas, susijusias su lokomotyvų paruošimui ir aprūpinimui būtinu smėliu ir pramoniniu vandeniu; šios paslaugos laikomos paslaugų įrenginio operatoriaus teikiamomis paslaugomis.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, administracijai pateiktame skunde *AS Baltijas Ekspresis* prašo neleisti apeliantei vykdyti veiksmų, dėl kurių gali kilti grėsmė paslaugų įrenginio veiklos nepertraukiamumui.

Išnagrinėjusi minėtą skundą 2017 m. gruodžio 5 d. sprendimu <...> (toliau – ginčijamas sprendimas) administracija nurodė apeliantei užtikrinti galimybę patekti į Ventspilio depo pastatą kaip paslaugų įrenginį ir prieigą prie jame teikiamų paslaugų, numatytą Geležinkelių įstatymo 12¹ straipsnio 2 dalies 5 ir 6 punktuose (prieiga prie priežiūros įrenginių ir kitų techninių įrenginių, įskaitant riedmenų plovimo ir valymo įrenginius).

- 2 Šis sprendimas grindžiamas faktine išvada, kad Ventspilio depo pastatas yra techniškai pritaikytas lokomotyvų remontui ir techninei priežiūrai. Ši aplinkybė laikoma pakankama, kad būtų galima manyti, jog Ventspilio depo pastatas yra paslaugų įrenginys, nes pagal Geležinkelių įstatymo 1 straipsnio 26 punktą

paslaugu iřenginys apibrēziamas kaip žemēs plotas, pastatas ir iřanga, specialiai paruošti, kad bŭtŭ galima teikti vienā ar daugiau šīame iřstatyme nurodytŭ paslaugu.

Be to, paslaugu teikimu, kaip jis apibrēztas 2017 m. lapkričio 22 d. Europos Komisijos iřgyvendinimo reglamento 2017/2177 dēl galimybēs naudotis geležinkeliŭ paslaugu iřenginiais ir su geležinkeliais susijusiomis paslaugomis (toliau – Reglamentas 2017/2177) 3 straipsnio 8 punkte, taip pat turi bŭti laikomas paslaugu teikimas sau. Remiantis ginčijamu sprendimu, nesvarbu, kad nuomojamose patalpose *AS Baltijas Ekspresis* vykdo tik jai pačiai skirtā veiklą. Ši aplinkybē nepaneigia fakto, kad paslaugos sau teikiamos tose patalpose. Kadangi *AS Baltijas Ekspresis* teikia paslaugas sau Ventspilio depo pastate, šio paslaugu iřenginio veiklos nutraukimā reikia nagrinėti atsižvelgiant į taisykles, kuriomis ribojama paslaugu teikėjo teisē uždaryti paslaugu iřenginį. (orig. p. 3)

Pagal Geležinkeliŭ iřstatymo 12² straipsnio 8 dalį prieiga prie paslaugu iřenginio ir jame teikiamŭ paslaugu turi bŭti uřtikrinta ne trumpiau kaip dvejus metus nuo to momento, kai iřenginys nustoja bŭti naudojamas. Paslaugu iřenginys gali bŭti uždarytas tik pasibaigus šiam dvejŭ metų laikotarpiui. Todēl apeliantei nustatyta pareiga uřtikrinti galimybē patekti į Ventspilio depo pastatā kaip paslaugu iřenginį ir galimybē naudotis tose patalpose teikiamomis paslaugomis.

- 3 Apeliantē *Administratīvā rajona tiesa* (Administracinis apylinkēs teismas) pateikē skundā, prašydama panaikinti ginčijamā sprendimā.

Tame skunde nurodyta, kad *AS Baltijas Ekspresis* neišnuomojo patalpŭ Ventspilio depo pastate kaip paslaugu iřenginio. Be to, *AS Baltijas Ekspresis* nebuvo iřregistruota kaip paslaugu iřenginio operatorē nei nuomos sutarties sudarymo, nei pranešimo apie jos nutraukimā momentu. Administracija klaidingai aiškino sąvokas „paslaugu iřenginys“ ir „paslaugu teikimas sau“ ir klaidingai taikē Geležinkeliŭ iřstatymo 12² straipsnio 7 ir 8 dalis.

Apeliantē teigē, kad sąvoka „paslaugu iřenginys“, kaip ji suprantama pagal 2012 m. lapkričio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvā 2012/34/ES, kuria sukuriama bendra Europos geležinkeliŭ erdvē (toliau – Direktyva 2012/34), apima vietā, kurioje paslaugos teikiamos kelioms geležinkelio įmonēm. Negalima paslaugu iřenginiu laikyti bet kokios vietos, kurioje vykdoma ekonominē veikla.

Ji teigia, kad nėra pagrindo manyti, jog *AS Baltijas Ekspresis* atlikti veiksmai, kuriuos administracija laiko paslaugu teikimu sau, patvirtina, kad teikiamos paslaugos.

Reglamento 2017/2177 3 straipsnio 8 punkte apibrēzta sąvoka „paslaugu teikimas sau“. Iš šios nuostatos formuluotēs matyti, kad kalbama apie padėtį, kai geležinkelio įmonē prašo paslaugu teikimo sau patalpŭ, kurias valdo kita įmonē. Tačiau kai įmonē vykdo priežiūros veiklą jai priklausančioje (jos valdomoje) geležinkeliŭ infrastruktŭroje, šios veiklos negalima laikyti paslaugu teikimu sau.

Kadangi administracija nepagrįstai vartojo paslaugų įrenginio ir paslaugų teikimo sau sampratą, taip pat nepagrįsta jos išvada, kad taikytinos galimybę uždaryti paslaugų įrenginį ribojančios nuostatos.

[Apeliantės nuomone] administracija nepagrįstai mano, kad turi teisę įpareigoti apeliantę užtikrinti prieigą prie paslaugų aptariamame įrenginyje. Apeliantė jau seniai neteikia paslaugų Ventspilio depo pastate, nes šis turtas išnuomotas *AS Baltijas Ekspresis*. Todėl administracija negali apeliantei nustatyti įrenginio operatoriui tenkančių pareigų.

- 4 2019 m. sausio 25 d. sprendimu *Administratīvā rajona tiesa* (Administracinis apylinkės teismas) skundą atmetė.

Sprendime šis teismas konstatavo, kad apeliantę reikia laikyti paslaugų įrenginio operatore, nes ji atsakinga už minėto paslaugų įrenginio valdymą. Jis taip pat pripažino, kad Ventspilio depo pastatas pritaikytas teikti priežiūros paslaugas. Todėl teismas padarė išvadą, kad administracija teisingai taikė (**orig. p. 4**) Geležinkelių įstatymo 12² straipsnio 8 dalį, kai nustatė apeliantei pareigą užtikrinti prieigą prie paslaugų įrenginio ir galimybę gauti jame teikiamas paslaugas.

- 5 Dėl pirmosios instancijos teismo sprendimo apeliantė padavė apeliacinį skundą.

Apeliaciniame skunde apeliantė tvirtina, kad pirmosios instancijos teismas padarė klaidingą išvadą, jog apeliantė yra paslaugų įrenginio operatorė. Tas teismas nepagrįstai laikėsi požiūrio, kad pastato savininkas yra tinklo operatorius. Todėl tas teismas taip pat suklydo, kai nusprendė, kad apeliantei taikomos Geležinkelių įstatymo 12¹ straipsnio 2 dalyje numatytos pareigos.

Teismas nepagrįstai padarė išvadą, kad vien todėl, kad Ventspilio depo pastate galima teikti paslaugas, jis laikytinas paslaugų įrenginiu. Iš tiesų svarbu tai, kad patalpos nebuvo išnuomotos kaip paslaugų įrenginys ir kad Ventspilio depo pastatas nebuvo įtrauktas į geležinkelio infrastruktūros tinklą kaip paslaugų įrenginys.

Administracija ir pirmosios instancijos teismas taip pat padarė klaidą, kai nusprendė, kad nuomojamose patalpose *AS Baltijas Ekspresis* paslaugas teikia sau.

Apeliaciniame skunde apeliantė taip pat prašo pateikti Europos Sąjungos Teisingumo Teismui prašymą priimti prejudicinį sprendimą. Ji prašo pateikti prejudicinį klausimą, kaip aiškinti „paslaugų įrenginio“, „paslaugų įrenginio operatoriaus“ ir „paslaugų teikimo sau“ sąvokas, kaip jos apibrėžtos Direktyvoje 2012/34. Apeliantė taip pat klausia, ar Direktyvos 2012/34 13 straipsnio 2 dalyje numatyta paslaugų įrenginio operatoriaus pareiga užtikrinti prieigą prie paslaugų įrenginio gali būti nustatyta asmeniui, kuris neteikia paslaugų įrengimo paslaugų. Apeliantė taip pat teigia, kad ginčijamu sprendimu apribojamos jos galimybės naudotis savo nuosavybe, dėl to ji patiria nuostolių.

- 6 Rašytinēse pastabose teismui administrācija nurodo, kad ginčijamamē sprendimē yra aplinkybiu, dēl kuriu galima manyti, kad Ventspilio depo pastats yra paslaugu iřenginys. Šiuo atveju pastato savininko teisiu apribojimas grindžiamas Direktyvos 2012/34 13 straipsnio 6 dalimi, kurios turinys perkeltas į Geležinkelio įstatymu 12² straipsnio 7 ir 8 dalis. Taigi nekyla abejoniu, kad teisiu apribojimas yra pateisinamas. Administrācija mano, kad taip pat nekyla abejoniu dēl teisēs normu aiškinimo. Todēl ji prašo atmesti [apeliantēs] prašymā pateikti Europos Sąjungos Teisingumo Teismui prejudicinius klausimus.
- 7 Rašytinēse pastabose *AS Baltijas Ekspresis* teigia, kad apeliantēs prašymas nepagrįstas. Ventspilio depo pastatā reikia laikyti paslaugu iřenginiu, kuriame *AS Baltijas Ekspresis* kaip tokio iřenginio operatorius teikia paslaugu iřenginio paslaugas. Apeliantē savavališkai apibrēžē kriterijus paslaugu iřenginio egzistavimui nustatyti, kokių nēra Direktyvoje 2012/34. Tos direktyvos ir Geležinkeliu įstatymo nuostatū dalykas ir tikslas – apriboti galimybē nesuteikti prieigos prie paslaugu iřenginio. Todēl teismui nēra pagrindo kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismā ir pateikti jam prejudiciniu klausimū. Paslaugu iřenginio veiklą galima nutraukti, tik jei jis nebuvo naudojamas bent dvejus metus iš eilēs. *AS Baltijas Ekspresis (orig. p. 5)* mano, kad Direktyvos 2012/34 13 straipsnio 6 dalies aiškinimas nekelia jokiū abejoniu, t. y. visū pirma reikia konstatuoti, kad nagrinėjamas paslaugu iřenginys nebuvo naudojamas bent dvejus metus iš eilēs, ir tik tada galima nuspręsti jį uždaryti. Todēl nēra būtinybēs pateikti atitinkamus klausimus Europos Sąjungos Teisingumo Teismui.

Šioje byloje taikytinos teisēs normos

Europos Sąjungos teisē

- 8 Direktyvos 2012/34 3 straipsnio 11 ir 12 punktai, 13 straipsnio 2 ir 6 dalys.
Reglamento 2017/2177 3 straipsnio 9 punktas ir 15 straipsnio 5 ir 6 dalys.

Latvijas teisē

- 9 Geležinkeliu įstatymo <...> 1 straipsnio 26 ir 27 punktuose numatyta, kad šiame įstatyme vartojami šie terminai:
- „26) paslaugu iřenginys – iřenginys, įskaitant žemēs plotā, pastatā ir įrangā, kuris visas arba iš dalies buvo specialiai paruoštas, kad būtų galima teikti vienā ar daugiau paslaugu, nurodytū šio įstatymo 12¹ straipsnio 2, 3 arba 4 dalyse;
- 27) paslaugu iřenginio operatorius – viešasis arba privatus subjektas, atsakingas už vieno ar daugiau paslaugu iřenginiu valdymā arba vienos ar daugiau paslaugu, nurodytū šio įstatymo 12¹ straipsnio 2, 3 ir 4 dalyse, teikimā geležinkelio įmonēm;“

Geležinkelių įstatymo 12¹ straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad paslaugų įrenginių operatoriai nediskriminuodami užtikrina visiems vežėjams prieigą (įskaitant kelių prieigą) prie savo paslaugų įrenginių, jei tokių yra, ir šiuose įrenginiuose teikiamų paslaugų:

„<...>

- 5) techninės priežiūros įrenginių, išskyrus įrenginius, reikalingus kitų rūšių riedmenų, kuriems reikalingi specialūs įrenginiai, didelės apimties techninei priežiūrai atlikti;
- 6) kitų techninių įrenginių, įskaitant geležinkelio riedmenų valymo ir plovimo įrenginius.“

Geležinkelių įstatymo 12² straipsnio 7 dalyje nustatyta, kad, kai šio įstatymo 12¹ straipsnio 2 dalyje nurodytas paslaugų įrenginys nebuvo naudojamas bent dvejus metus iš eilės ir transporto įmonės suinteresuotumas naudotis tuo įrenginiu, pareikštas to paslaugų įrenginio operatoriumi, grindžiamas įrodytais poreikiais, savininkas privalo paskelbti, kad visu įrenginiu arba jo dalimi galima naudotis išperkamosios nuomos arba nuomos sąlygomis kaip paslaugų įrenginiu, išskyrus atvejus, kai to paslaugų įrenginio operatorius įrodo, kad dėl vykdomo pertvarkymo tuo įrenginiu geležinkelio įmonei naudotis neįmanoma.

Geležinkelių įstatymo 12² straipsnio 8 dalyje nustatyta, kad kai šio įstatymo 12¹ straipsnio 2 dalyje nurodytas paslaugų įrenginys nebuvo naudojamas bent dvejus metus iš eilės, jo savininkas gali paskelbti, kad visas įrenginys arba jo dalis gali būti (**orig. p. 6**) išanuojama arba perleidžiama. Jeigu per tris mėnesius nuo paskelbimo negauna pasiūlymų, paslaugų įrenginio operatorius turi teisę uždaryti įrenginį, prieš tai bent prieš tris mėnesius pranešęs nacionalinei geležinkelių administracijai ir valstybės geležinkelių infrastruktūros valdytojui.

Priežastys, dėl kurių kyla abejonių dėl Europos Sąjungos teisės normų išaiškinimo

- 10 Geležinkelių įstatyme (nuo 2016 m. kovo 10 d. taikomoje redakcijoje) įtvirtintos Direktyvoje 2012/34 nustatytos taisyklės. Geležinkelių įstatymo nuostatose pakartojamas šios direktyvos turinys. Todėl Geležinkelių įstatymo nuostatų taikymas iš esmės taip pat reiškia Direktyvos 2012/34 nuostatų aiškinimą.

Kiek tai susiję su prieiga prie paslaugų infrastruktūros ir paslaugų, susijusių su geležinkelių transportu, Europos Komisija priėmė Reglamentą 2017/2177, taikomą nuo 2019 m. birželio 1 d. Šio reglamento priėmimas patvirtina, kad Europos Sąjunga pripažino, jog tam, kad būtų galima naudotis geležinkelių transporto infrastruktūra ir paslaugomis, reikia vienodo reglamentavimo visoje Europos Sąjungoje. Nors [ginčijamas] sprendimas buvo priimtas prieš įsigaliojant Reglamentui 2017/2177, jo praktinis poveikis vis dar jaučiamas ir šiuo metu, t. y. kai jau galioja minėtas reglamentas. Kadangi ginčo sprendimas iš esmės susijęs su

būsima situācija, nagrinējant administrācijas pieņemto sprendimo turinī pateisināma taikyti Reglamentā 2017/2177.

- 11 *Administratīvā apgabaltiesa* (Administratīvais apgabaltiesas) pāzīmi, kad ginčijamo sprendimo rezolūcinēje dalyje administrācija īpareigojo apeliantē: 1) uztikrīnti galimybē patekti ī Ventspīlio depo pastatā kaip paslaugū īrenginī; 2) uztikrīnti galimybē gauti Ventspīlio depo pastate teikīamas priežiūros paslaugas.

Apeliantē yra Ventspīlio depo pastato savininkē. Neginčijama, kad, kaip matyti iš nuomos sutarties, Ventspīlio depo pastatas nebuvo išnuomotas kaip paslaugū īrenginys, taip pat šis īrenginys nebuvo ītrauktas ī geležinkeliū infrastruktūros tinklą kaip paslaugū īrenginys nei nuomos sutarties sudarymo dieną, t. y. 2016 m. birželio 20 d., nei kai buvo vienašališkai pranešta apie nuomos santykiū pabaigā. Nuomos santykiai atsirado prieš Latvijos Respublikai īstojant ī Europos Sąjungā. 2016 m. birželio 20 d. atnaujintoje nuomos sutartyje numatyta, kad patalpos išnuomojamos *AS Baltijas Ekspresis* kaip biurū patalpos ir ekonominei veiklai vykdyti (sutarties 2.1 punktas). Nuomos sutarties pabaigos terminas buvo nustatytas 2028 m. balandžio 30 d. Šios nuomos sutarties 7.3.7 punkte numatyta, kad apeliantē turi teisę vienašališkai nutraukti nuomos sutartī, atsiradus nenumatytai būtinybei naudoti patalpas savo poreikiams.

2017 m. rugsėjo 5 d. apeliantē pranešē *AS Baltijas Ekspresis* apie vienašališkā nuomos sutarties nutraukimā. *AS Baltijas Ekspresis* nurodē, kad Ventspīlio depo pastatas yra paslaugū īrenginys tik gavusi pranešimā apie nuomos sutarties nutraukimā. Todėl iki šios datos nuomos santykiuose Ventspīlio depo pastatas nebuvo laikomas paslaugū īrenginiu, o *AS Baltijas Ekspresis* (**orig. p. 7**) anksčiau neteikē paslaugū īrenginyje paprastai teikīamū paslaugū.

Ginčijamas sprendimas priimtas nagrinējant *AS Baltijas Ekspresis* skundā dėl apeliantės sprendimo nutraukti nuomos santykius. Apeliantē yra įmonē, atsakinga už geležinkeliū infrastruktūros valdymā. Todėl apeliantē neteikia paslaugū, o prisiima išipareigojimus dėl geležinkeliū infrastruktūros priežiūros.

Neginčijama, kad apeliantē pareiškē norā ateityje naudoti Ventspīlio depo pastatā geležinkeliū riedmenims (vagonams) laikyti. Tai reiškia, kad šiuo atveju nuomos santykiū su *AS Baltijas Ekspresis* išnykimas gali lemti tai, kad apeliantē nebegalēs naudotis Ventspīlio depo pastatu savo ekonominei veiklai, įskaitant lokomotyvū, naudojamū kroviniams vežti, techninę priežiūrā, vykdyti.

Visi šie argumentai įrodo, kad ginčas susijęs su būsimu Ventspīlio depo pastato īrenginū naudojimu. Reguliavimo institucija turi įvertinti, ar pateisināma nustatyti priverstinī nuomos santykī, uztikrinantī *AS Baltijas Ekspresis* interesus, ar reikia leisti apeliantei naudotis šiuo īrenginiu su priežiūros paslaugū teikimu nesusijusiais tikslais.

Administratīvā apgabaltiesa (Administratīvais apgabaltiesas) taip pat pāzīmi, kad, kol nebaigtas bylos nagrinėjimas, ginčijamu sprendimu uztikrinamas

privalomas nuomos santykių su *AS Baltijas Ekspresis* tęstinumas, t. y. šios įmonės ir apeliančios nuomos santykiai toliau priverstinai tęsiasi.

- 12 Apeliančios teigimu, Europos Sąjungos Teisingumo Teismo, be kita ko, reikia paklausti, ar Ventspilio depo pastatą reikia laikyti paslaugų įrenginiu, atsižvelgiant į tai, kad šio pastato patalpos buvo išnuomos kitiems tikslams ir jos nebuvo įtrauktos į geležinkelių infrastruktūros tinklą kaip paslaugų įrenginys.

Direktyvos 2012/34 3 straipsnio 11 punkte nustatyta, kad paslaugų įrenginys – įrenginys, įskaitant žemės plotą, pastatą ir įrangą, kuris visas arba iš dalies buvo specialiai paruoštas, kad būtų galima teikti vieną ar daugiau paslaugų, nurodytų šios direktyvos II priedo 2–4 punktuose.

Administratīvā apgabaltiesa (Administracinis apygardos teismas) teigia, kad reikia pripažinti, jog Ventspilio depo pastatas yra paslaugų įrenginys, nes jis atitinka techninius reikalavimus, kad erdvė būtų tinkama teikti paslaugas.

- 13 *Administratīvā apgabaltiesa* (Administracinis apygardos teismas) nuomonės, kad atitinkama vieta turi būti pripažįstama paslaugų įrenginiu, negali paneigti apeliančios pateikti argumentai, kad *AS Baltijas Ekspresis* nepaskelbė informacijos apie tai, kad ji teikė paslaugas kitiems asmenims, t. y. kad ši vieta buvo prieinama visuomenei teikiant paslaugas.

Aišku, paslaugų įrenginio aprašymas ir aprašymo paskelbimas yra veiksmi, užtikrinantys prieigą prie priežiūros paslaugų ir skaidrų šių išteklių naudojimą. Tačiau, *Administratīvā apgabaltiesa* (Administracinis apygardos teismas) nuomone, vien tai, kad šių veiksmų nebuvo imtasi, savaime nereiškia, kad Ventspilio depo pastatas nėra paslaugų įrenginys. Tokių veiksmų nesiėmimas taip pat gali būti vertinamas (**orig. p. 8**) kaip klaida, kuri bus ištaisyta, kai minėta informacija bus parengta ir paskelbta.

Konstatuojant, kad objektas yra paslaugų įrenginys, neturi įtakos ir tai, kad administracija klaidingai aiškina sąvoką „paslaugų teikimas sau“. *Administratīvā apgabaltiesa* (Administracinis apygardos teismas) pripažįsta, kad *AS Baltijas Ekspresis* ne teikia sau paslaugas, kaip tai suprantama pagal Reglamento 2017/2177 3 straipsnio 8 dalį, o eksploatuoja įrenginį savo ekonominiams poreikiams. Apeliančios taip pat neteikia paslaugų kitoms geležinkelio įmonėms (bent to nedarė iki [ginčijamo] sprendimo priėmimo). Visos šios aplinkybės įrodo, kad nagrinėjamas paslaugų įrenginys turi būti laikomas nenaudojamu paslaugų įrenginiu. Nenaudojamų paslaugų įrenginių nuoma ar pertvarkymas reglamentuojami Direktyvos 2012/34 13 straipsnio 6 dalyje ir Reglamento 2017/2177 15 straipsnyje. Taigi šios aplinkybės nekeltos abejonių dėl to, kad minėtos teisės nuostatos, numatančios nuolatinį nenaudojamų paslaugų įrenginių naudojimą, šiuo atveju taikomos bendrai.

- 14 Ginčijamas sprendimas grindžiamas Geležinkelių įstatymo 12¹ straipsnio 2 dalimi, kurioje iš esmės pakartojama Direktyvos 2012/34 13 straipsnio 2 dalis.

Pagal Direktīvas 2012/34 13. straipsnia 2. daļi paslaugu iřrengiņu operatoriai be diskriminācijas suteikia visoms geleřinkelio iřmonēms pieiġu (iřskaitant pieiġu pie keliu) pie iřrengiņu ir řiuose iřrengiņuose teikamu paslaugu. Taigi řioje nuostatoje numatyta, kad *sistemas operatorius* turi uřtikrinti geleřinkelio iřmonēms pieiġu pie paslaugu iřrengiņu ir juose teikamu paslaugu.

Nuo 2002 m. apeliante iřnuomojo Ventspilio depo pastatu *AS Baltijas Ekspresis*, kuris nei tiesiogiai, nei netiesiogiai nuo apeliante nepriklauso. Taigi apeliante ir *AS Baltijas Ekspresis* yra susijusios tik nuomos santykiais.

Pagal Reglamenta 2017/2177 8 konstatuojamaja daļi, jei iřrenginys priklauso keliems subjektams ir keli subjektai ji valdo ir eksploatuoja, geleřinkeliu paslaugu iřrenginio operatoriais turētu būti laikomi tik subjektai, kurie faktiřkai atsako uř informacijos teikima ir sprendimu dėl prařymu suteikti pieiġu pie geleřinkeliu paslaugu iřrenginio ir naudotis su geleřinkeliais susijusiomis paslaugomis priēmima.

Administratīvā apgabaltiesa (Administracinis apygardos teismas) manymu, faktinēs ginčo aplinkybēs patvirtina, kad apeliante negali būti laikoma paslaugu iřrenginio operatoriumi, nes nėra iřpareigota teikti informacijos ar priimti sprendima dėl prařymu suteikti pieiġu pie Ventspilio depo pastate teikamu paslaugu.

- 15 Administracijos teigimu, Direktīvas 2012/34 13. straipsnia 2. dalyje numatytos paslaugu iřrenginio operatoriaus pareigos (uřtikrinti pieiġu pie iřrenginyje teikamu paslaugu) gali būti nustatytos pastato savininkui, kuris nėra paslaugu iřrenginio operatorius. Savo pozicija administracija grindžia Geleřinkeliu iřstatymo 12^[2] straipsnia 7. dalimi, kurioje iř esmēs pakartojama Direktīvas 2012/34 13. straipsnia 6. dalis. Toks teisēs nuostatu aiřkinimas grindžiamas manymu, kad nuomos sutarties nutraukimas gali lemti paslaugu iřrenginio pertvarkyma. Administracija teigia, kad paslaugu iřrengini (**orig. p. 9**) galima pertvarkyti, tik jei jis nebuvo naudojamas dvejus metus ir nebuvo pateiktas joks pasiūlymas ji iřsigyti.
- 16 *Administratīvā apgabaltiesa* (Administracinis apygardos teismas) pařymi, kad Direktīvas 2012/34 13. straipsnia 6. dalies formuluotē neiřpareigoja pastato savininko suteikti galimybę naudotis iřrenginyje teikiamomis paslaugomis.

Anot *Administratīvā apgabaltiesa* (Administracinis apygardos teismas), sisteminis teisēs aktu aiřkinimas taip pat neleidžia manyti, kad nagrinėjamu atveju pastato savininkas privalo suteikti galimybę gauti aptariamas paslaugas.

Direktīva 2012/34 visų pirma siekiama uřtikrinti nediskriminacinę galimybę naudotis paslaugomis. Pieiġa pie paslaugu nereiřkia infrastruktūros kontrolēs pieř savininko valiā. Infrastruktūros suteikimas geleřinkelio iřmonei (řiuo atveju – *AS Baltijas Ekspresis*) reiřkia ne tai, kad *AS Baltijas Ekspresis* turi tokias pačias teisēs kaip ir kitos transporto iřmonēs ten gauti paslaugas, o tai, kad ji naudojasi nuomos teise, kurios neturi kiti. Pařymėtina, kad infrastruktūros nuomos santykis iř tikruju yra išimtinē teisē. Taigi tokiu teisiu suteikimas nepriylgsta teisei gauti paslaugas.

- 17 Direktyvos 2012/34 13 straipsnio 6 dalyje numatytas atvejis, kai pastato savininkas išnuomoja nenaudojamą paslaugų įrenginį ne įrenginio operatoriui, o kitam asmeniui, kitaip tariant – kitam nuomininkui. Ta situacija nėra tokia pati kaip šioje byloje nagrinėjama situacija, kai nutraukiami pastato savininko ir paslaugų įrenginio nuomininko, kuris nėra nei tiesiogiai, nei netiesiogiai susijęs su pastato savininku, nuomos santykiai. Vis dėlto išanalizavus tos nuostatos formuluotę taip pat darytina išvada, kad, pasibaigus nuomos santykiams, geležinkelių transporto įmonės interesui tęsti patalpų nuomą turi būti teikiama pirmenybė palyginti su turto savininko interesais.

Direktyvos 2012/34 13 straipsnio 6 dalyje nenumatyta, kad asmuo, kuris yra suinteresuotas nenaudojamo paslaugų įrenginio nuoma, turi absoliučią nuomos teisę. Šioje nuostatoje nurodyta, kad paslaugų įrenginį galima išnuomoti, *jei to paslaugų įrenginio operatorius neįrodo, kad dėl vykdomo pertvarkymo tuo įrenginiu geležinkelio įmonei naudotis neįmanoma.*

Administratīvā apgabaltiesa (Administracinis apygardos teismas) manymu, iš šios nuostatos formuluotės matyti, kad, nepaisydamas to, kad geležinkelio įmonė išreiškia interesą perimti paslaugų įrenginį (jį išsinuomodama), paslaugų įrenginio operatorius gali atsisakyti leisti juo naudotis, jei gali įrodyti, kad geležinkelio įmonė pertvarkys paslaugų įrenginį.

Reikia pažymėti, kad [Reglamento 2017/2177] 18 konstatuojamojoje dalyje taip pat nurodyta, jog bet koks to įrenginio naudojimu suinteresuotas ūkio subjektas turėtų galėti dalyvauti viešojo pirkimo procedūrose ir pateikti pasiūlymą perimti įrenginio eksploatavimą. Tačiau viešojo pirkimo procedūros pradėti nebūtina, *jei jau vyksta oficialus paskirties keitimo (orig. p. 10) atsisakant naudoti jį geležinkelių transporto tikslais procesas ir įrenginys rekonstruojamas naudoti kitais nei geležinkelių paslaugų įrenginys tikslais.*

Taigi [Reglamento 2017/2177] 18 konstatuojamosios dalies turinys rodo, kad perimti paslaugų įrenginį suinteresuota geležinkelio įmonė neturi pirmumo teisės gauti prieigą prie šio įrenginio, kai jo operatorius pertvarko tą paslaugų įrenginį. Taigi šių nuostatų formuluotė nepatvirtina administracijos požiūrio, jog reikia teikti reikšmę tik tam, kad *AS Baltijas Ekspresis* išreiškė suinteresuotumą tęsti šio įrenginio eksploatavimą.

Reglamento 2017/2177 15 straipsnio 5 dalies, kurioje patikslinami Direktyvos 2012/34 13 straipsnio 6 dalies reikalavimai, antrame sakinyje nustatyta, kad operatorius gali nesutikti su paslaugų įrenginio nuoma, pateikdamas dokumentus, kuriais patvirtinama, kad vykdomas įrenginio paskirties keitimas, pradėtas anksčiau nei buvo pareikštas susidomėjimas. Atitinkamai Reglamento 2017/2177 15 straipsnio 5 dalyje taip pat nurodyta, kad įrenginio operatorius gali nuspręsti uždaryti tą konkretų įrenginį.

- 18 Administracija aiškina Direktyvos 2012/34 13 straipsnio 6 dalies formuluotę taip, kad nagrinėjama nuostata taikoma tik tais atvejais, kai pertvarkymas prasidėjo

priē šios direktvyvos perkēlimā. *Administratīvā apgabaltiesa* (Administracinis apygardos teismas) mano, kad toks nuostatos aiškinimas nepagrīstas, nes neatitinka nei šios nuostatos teksto, nei sisteminio direktvyvos aiškinimo.

Reglamento 2017/2177 15 straipsnio 5 dalyje nurodyta, kad vertinant situacijā atsižvelgiama į tai, ar pertvarkymo procesas prasidējo priē pareiškiant susidomējimā; šioje nuostatoje neteikiama reikšmēs jokiems kitiems kriterijams.

Šioje nuostatoje nurodyta, kad prireikus paslaugų įrenginį galima pertvarkyti ir nenustatyta sąlyga, kad pertvarkymas turējo būti pradētas iki Direktvyvos 2012/34 perkēlimo dienos.

- 19 *Administratīvā apgabaltiesa* (Administracinis apygardos teismas) manymu, nors paslaugų įrenginio operatorius gali jį pertvarkyti, nėra jokios priežastis, dėl kurios įrenginio savininkas negalētų nutraukti nuomos sutarties, norēdamas paslaugų įrenginį pertvarkyti vėliau. Tarp šių situacijų nėra jokio reikšmingo skirtumo, nes abiem atvejais tai yra įrenginio savininko teisē laisvai disponuoti savo turtu (jį pertvarkyti).

Paslaugų įrenginio savininkas gali turėti kelias objektyvias priežastis, dėl kurių būtina pertvarkyti įrenginį. Pavyzdžiui, kai tam, kad būtų tęsiama įrenginio veikla, reikia didelių investicijų (kapitalinis remontas) arba kai paslaugų įrenginio savininkui reikia įrenginio, kad galētų vykdyti kitas su geležinkelių transportu susijusias funkcijas.

Pagal Reglamento 2017/2177 15 straipsnio 5 dalį asmuo, turintis teisę priimti sprendimą dėl paslaugų įrenginio pertvarkymo, turi reguliavimo institucijai įrodyti tik tai, kad jis bus pertvarkytas. Tačiau šioje nuostatoje nenumatyta, kad, kai įrodymai patvirtina savininko ketinimų tikrumā, administracija gali (**orig. p. 11**) atsisakyti leisti įrenginio operatoriui (ar savininkui) pertvarkyti įrenginį ir įpareigoti jį išnuomoti patalpas apie savo susidomējimā pareiškusiam asmeniui.

- 20 Apibendrinamas *Administratīvā apgabaltiesa* (Administracinis apygardos teismas) pažymī, jog apskritai gali būti laikoma, kad teisei situacijai taikomos Direktvyvos 2012/34 13 straipsnio 6 dalies ir Reglamento 2017/2177 15 straipsnio 5 ir 6 dalių nuostatos. Tačiau šios teisės normos neleidžia daryti išvados, kad pastato savininkas negali pranešti nuomininkui, jog nutraukia nuomos sutartį dėl to, kad nori naudoti pastatą savo poreikiams.

Administratīvā apgabaltiesa (Administracinis apygardos teismas) manymu, Direktvyvos 2012/34 13 straipsnio 6 dalies ir Reglamento 2017/2177 15 straipsnio 5 ir 6 dalių nuostatos iš esmēs taikomos šiek tiek kitokiai situacijai, nes jose nėra nieko aiškaus apie nuomos santykių nutraukimo teisētumą arba jo teisētumo vertinimo kriterijus.

Taigi tos teisės nuostatos nėra pakankamai aiškios, kiek tai susiję su teisėmis, kurios turi būti suteiktos vienam ar kitam asmeniui tais atvejais, kai turi būti nagrinėjamas nuomos santykių nutraukimas.

Direktyvos 2012/34 27 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad teisės aktais visų pirma siekiama užtikrinti nediskriminacinę galimybę naudotis paslaugomis. Infrastruktūros nuoma geležinkelio transporto įmonei (šiuo atveju – *AS Baltijas Ekspresis*) reiškia, kad transporto įmonė įgijo ne teisę naudotis paslaugomis tokiais pat sąlygomis kaip ir kitos transporto įmonės, o (išimtinę) teisę naudotis infrastruktūra savo poreikiams tenkinti. Be to, reikia atsižvelgti į tai, kad privalomas infrastruktūros objekto kontrolės perdavimas kitam asmeniui labiau riboja infrastruktūros savininko teises nei situacija, kai reikia užtikrinti prieigą prie paslaugų įrenginyje teikiamų paslaugų. Todėl taisyklių, kuriomis reglamentuojamas paslaugų prieinamumas, negalima pagal analogiją taikyti privalomos nuomos atveju.

- 21 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, reikia paklausti Europos Sąjungos Teisingumo Teismo, ar nagrinėjamu atveju pagal Direktyvos 2012/34 13 straipsnio 2 ir 5 dalis ir Reglamento 2017/2177 15 straipsnio 5 ir 6 dalis administracija gali reikalauti, kad pastato savininkas, kuris nėra atsakingas už paslaugų teikimą įrenginyje, užtikrintų galimybę gauti tas paslaugas.

Be to, nagrinėjant bylą svarbu apsvarstyti nuomos sutarties nutraukimo, dėl kurio kilo ginčas, teisėtumą. Todėl reikia paklausti Europos Sąjungos Teisingumo Teismo, ar Direktyvos 2012/34 13 straipsnio 6 dalį ir Reglamento 2017/2177 15 straipsnio 5 ir 6 dalis reikia aiškinti taip: pagal šias nuostatas pastato savininkui leidžiama nutraukti nuomos santykius ir pertvarkyti paslaugų įrenginį, jei savininkui reikia šio pastato savo ekonominei veiklai vykdyti.

Administratīvā apgabaltiesa (Administracinis apygardos teismas) mano, <...> kad dėl šių priežasčių būtina pateikti prejudicinius klausimus Europos Sąjungos Teisingumo Teismui. Tai yra pagrindas sustabdyti šios bylos nagrinėjimą, kol Europos Sąjungos Teisingumo Teismas priims sprendimą dėl šių prejudicinių klausimų. (**orig. p. 12**)

Remdamasis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 267 straipsniu, <...> *Administratīvā apgabaltiesa* (Administracinis apygardos teismas)

nutaria

Europos Sąjungos Teisingumo Teismui pateikti šiuos prejudicinius klausimus:

- 1) Ar Direktyvos 2012/34 13 straipsnio 2 ir 6 dalis (Reglamento 2017/2177 15 straipsnio 5 ir 6 dalis) reikia taikyti taip: reguliavimo institucija gali įpareigoti infrastruktūros objekto savininką, kuris nėra paslaugų įrenginio operatorius, suteikti prieigą prie paslaugų?
- 2) Ar Direktyvos 2012/34 13 straipsnio 6 dalį (Reglamento 2017/2177 15 straipsnio 5 ir 6 dalis) reikia aiškinti taip: pagal ją pastato savininkas gali nutraukti nuomos santykius ir pertvarkyti paslaugų įrenginį?

- 3) Ar Direktīvas 2012/34 13. straipsņa 6. daļi (Reglamenta 2017/2177 15. straipsņa 5. un 6. daļis) ir jāprecizē tā: saskaņā ar regulatīvās institūcijas pienākumiem pārbaudīt tikai to, vai pakalpojumu operatorus (šajā gadījumā – pakalpojumu operatora īpašnieks) ir jāpārskatī?

Sustabdyti bylos nagrinējimą, kol įsigalios Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimas.

<...>

DARBĪNIS VERTĪMAS